

KÁCOVSKÝ BĚH

Vítám Vás na jedenáctém ročníku Kácovského běhu.

Na Kácovsku jsou přímo ideální běžecké podmínky. Zdejší kraj je průmyslem neposkvrněná přírodní oblast s čerstvým svěžím vzduchem v povodí řeky Sázavy a velmi členitým terénem.

V roce 2007 zde byl založen Kácovský běh jako jedna z akcí, kterou zastřešuje Sdružení pro rozvoj Kácovska

Na startu hlavního závodu Kácovského běhu jsme během uplynulých desítek let již přivítali na 590 závodníků a závodnic.

Tuzemští závodníci přijíždějí prakticky ze všech koutů naší republiky a vzhledem k tomu, že jsme v průběhu let zaznamenali účast běžců ze slovinského Ljutomeru a ze Slovenska, můžeme dnes Kácovský běh prezentovat jako závod s mezinárodním zastoupením.

Kácovský běh dnes měří 19,3 km a to, čím může přilákat, je právě samotná trať vedoucí tímto malebným krajem s romantickými přírodními lokalitami, které závodníka přímo donutí být myslí i pohybem v těsném kontaktu s přírodou. Trať Kácovského běhu totiž probíhá oblastí s názvem „Český Smaragd“, který si tento mikroregion vysloužil svou jedinečnou polohou v zeleni, uprostřed lesů a je tedy opravdovým drahokamem české krajiny. Trať Kácovského běhu současně probíhá i místy značného historického významu a může tedy na principu zážitkové turistiky sloužit i jako naučná stezka.

Gratuluji všem, kteří v tomto vytrvalostním běžeckém klání již obstáli a těm, kteří se letos tuto vzdálenost teprve zdolat chystají, přeji na tomto jedenáctém ročníku hodně sportovních úspěchů.

MUDr. Tomáš Chytka

Na trati jsou 4 občerstvovací stanice:

- č.1 lesíček v polích za prvním stoupákem po červené turistické stezce od městyse Kácova,
- č.2 Mazourov,
- č.3 Kácovec,
- č.4 po seběhnutí asfaltkou z Tichonic, kde se běžci opěť napojují na červenou turistickou trasu a vracejí se zpět do Kácova (původně stanice č. 1).

Značení trasy:

šipky
červené fáborčky
mouka 00

Zlato, stříbro, krystaly granátů a poklady v Kácově

Kácov a Blanická brázda

Území Kácovska spadá do oblasti Blanické brázdy, která představuje významné pásmo jádra Českého masívu. Blanická brázda je širokou sníženinou tvořenou systémem zlomů s rudnými ložisky. Nejvýznamnějším dolem vzniklým nad těmito ložisky byl zlatodůl Roudný nacházející se cca 20 km od Vlašimi, v němž se v letech 1904 – 1930 vytěžilo téměř 6 tun ryzího zlata. Z roudenského zlata byly raženy první československé dukáty a další hodnotné pamětní mince (svatováclavské). Hloubka dolu dosáhla 510 m. V minulosti byl důl několikrát opuštěn. Mineralogicky patří tento důl k chudším ložiskům.

Na základě poznatků z vývoje ložisek zlata Blanické brázdy a s přihlédnutím ke všem geologickým informacím se v těchto místech předpokládá vznik dalších ložisek. Metalogenetická mapa zlata Českého masívu publikovaná v roce 1992 (Zlato v Českém masívu) zpracovaná P. Morávkem obsahuje seznam 322 míst ložisek a významnějších výskytů zlata Českého masívu. Pod číslem 233 je uveden a vyznačen v Blanické brázdě i Kácov. Na březích Blanice, která se nedaleko Kácova vlévá do Sázavy, a u jejich přítoků se nacházejí kupovitě nebo protáhlé kopečky porostlé trávou, olší nebo lesem svědčící o dávné těžbě zlata formou rýžování. Odborníci se domnívají, že na území České republiky probíhalo dobývání zlata nejprve mělkými jamami a příkopy. V současnosti se u předpokládaných ložisek uplatní podzemní těžba.

Pokusy o podzemní těžbu v minulosti jsou zaznamenány na území Kácova (poblíž Kozince) u nádraží. Historická mapa České geologické služby, dostupná na internetu, zaznamenává v této lokalitě 3 bývalé těžbařské vstupy. Jeden z nich byl zničen při výstavbě posázavské železniční trati v r. 1901. Posledním známým vstupem byla v této lokalitě tzv. Haviřská díra. Místo bylo typické tím, že z něj stále vytékal pramínek vody. Staré hornické vstupy byly typicky právě tím, že se zakládaly na úbočích tak, aby při dalším postupu prací byl zajištěn trvalý odtok vody. Přesný účel ani výsledky důlních prací v lokalitě Kozince nejsou doloženy. Místo výskytu Haviřské díry bylo

významným způsobem poničeno při lesních pracích a těžbě dřeva v důsledku pustošivého orkánu Kyril v r. 2007 a vichřice Ema v r. 2008.

G.V. Svoboda uvádí ve své práci ve Sborníku historického kroužku z r. 1910 na základě výpisků z památné knihy kácovské, že v r. 1730 bylo učiněno radniční rozhodnutí (výchoz) ohledně poplatků v Zlatých dolech u Bejkovského. A. Zavadil v práci Kutnohorsko slovem i obrazem (1914) uvádí mezi svéráznými názvy pozemků obce Kácov pozemek označený jako Zlatý důl s dovětkem, že jde o místo, kde se před dávnými časy silně dolovalo. Na dostupné katastrální mapě je jako pozemek Zlatý důl označen vrch vedle Kozince.

Význam zlata nebyl až do konce 12. století příliš velký. Zlato nebylo ještě měřítkem materiálních hodnot. Zlato se do počátku 13. století získávalo na území Čech jen rýžováním. Dávné časy je třeba proto posuzovat v tomto kontextu.

Mimo těžby zlata uchovává Národní archiv ve fondu administrace toskánských statků pododdělení Kácov dokumenty z let 1726 - 1806 o hledání a pokusné těžbě kamenného uhlí a o pokusech o obnovu těžby stříbra.

Nejnámější pokus o těžbu v okolí mimo oblast zlatodolu Roudný je z r. 1840 u Hodkova, severně od Zruče nad Sázavou. O tomto kutání informoval Sborník Ústředního ústavu geologického v r. 1952. Rudné ložisko mělo obsahovat stříbro. Výsledné vzorky vytěžených hornin předložené ke zkoumání báňskému úřadu obsahovaly dva slibné kusy horniny. U nich ale bližší průzkum prokázal, že nepocházejí z hodkovské žíly, ale výsledky spíše svědčily o tom, že oba kusy horniny byly odebrány na některé kutnohorské haldě. Kutací práce byly poté investory neprodleně zastaveny.

Nerentabilita způsobená i poklesem ceny zlata byla příčinou uzavření zlatodolu Roudný. Dnes je sice cena zlata opět vyšší a případné důlní činnosti by byly výnosné, ale objevuje se nový faktor, kterým je zvýšená ochrana životního prostředí, neboť těžba nerostů je provázena kontaminací okolní přírody. Stabilitní zájem o obnovu těžby zlata v Čechách projevují zahraniční společnosti z Kanady a Austrálie.

Výskyt krystalů granátu ve Zlivi

Nedílnou součástí Kácova je Zliv. Když se vydáme z návsi ve Zlivi cestou mezi domy na severovýchod, dojdeme na cestu místními obyvateli nazývanou Granátová cesta. Zde lze zejména po vydatných deštích nalézt krystaly granátu. Díky své červené barvě je granát považován za dražší než lásky. Šperky z granátů jsou působivé ve vlasech žen, ať už světlých nebo tmavých, kde se cení jejich ohnivost. Jsou i tradičním darem při zásnubách nebo k výročí svatby.

Zdejší granáty vznikly v místně přeměněných horninách za geology popisovaných podmínek - v tzv. skarnech. Skarnové těleso u Zlivi je jen cca 80 m dlouhé a 25 m široké. Další skarny se nachází na nedalekém místě zvaném „Vápenka“ a hojněji v okolí nedalekých Holšic. Zlivský granát vznikl během regionálních metamorfických procesů při teplotách kolem 700 stupňů Celsia a tlacích 6-8 kBar. Během chladnutí horkých a na minerály bohatých roztoků docházelo k jeho postupné krystalizaci. Zlivské krystaly granátů jsou tmavé barvy, na povrchu oxidované a hnědě zbarvené. Při chemickém rozboru se v nich nacházejí prvky: vápník, křemík, hliník, železo, mangan a hořčík. Hnědá zbarvenost je příčinou, že jde o granáty, které nejsou vyhledávány šperkaři.

Hnědočervené granáty byly v minulosti získávány průmyslově hlavně z nálezů v drobných ostrůvcích v oblasti mezi Kolínem a Kutnou Horou. Uplatňovaly se i do šperků, ale i jako polotovar pro brusné postupy. Zlivské granáty představují geologickou zajímavost.

Kácovské poklady a nálezy

Zlato a stříbro není ukryto v okolí Kácova jen v rudných ložiscích. Při troše štěstí je možné narazit i na poklad ukrytý v zemi.

Jeden z nich objevil v sobotu 16. března r. 1935 dělník A. Malkovský z Kolína na pozemku lesní správy v Kácově ve Zderadinách v lese Dubina v malé skrýši v kořenech stromu. Šlo o nádobku z šedo hnědé hlíny. Obsahovala groše Václava IV,

z nichž bylo 69 určeno. Nález ohlásila Správa státních lesů a statků v Kácově a do literatury byl tento nález uveden jako Kácovský poklad. Dříve se jako majitel (1956) uváděli: Městské muzeum Uhlířské Janovice, škola Zbizuby a Zderadiny, Správa státních lesů a statků Kácov. Mince pocházejí z r. 1419. V té době se o Zderadiny dělili bratři Jindřich a Beneš z Kácova.

Druhý nález na území Kácova byl učiněn 12 dubna 1951 a odborně popsán v Numismatickém sborníku v r. 1953. Zde bylo popsáno 25 mincí (3 dukáty, 10 tarlových ražeb a 12 polských trojaků). Poklad byl neznámým majitelem ukryt během třicetileté války po r. 1641. V této době byla majitelkou kácovského panství Benigna Kateřina z Lobkovic (1635 – 1653). Mince pocházejí z Čech, Tyrol, Norimberka, Saska, Brabantska v Nizozemí, Kampenu v Nizozemí, Polska, Litvy, Rigy a Modeny v severní Itálii. Majitelem tohoto nálezu bylo Okresní muzeum Vocel v Kutné Hoře (1957).

České muzeum stříbra v Kutné Hoře uspořádalo v r. 2017 výstavu Příběhy z muzejních sbírek. Uvádí, že je vystaven i Kácovský poklad.

Ostatky svatého Liberáta

Nejen cena zlata se během času mění. V minulosti se tímto kovem vyvažovaly ostatky svatých. Jejich významným sběratelem v Čechách byl Karel IV a dnes jsou součástí svatovítského pokladu. Benátčané r. 828 až v Egyptě uloupili pro své město ostatky svatého Marka. Břetislav I. přivezl v r. 1039 do Prahy ostatky svatého Vojtěcha jako kořist z dobytého polského Hnězdna. I v kácovském kostele spočívají ostatky afrického mučedníka a světce svatého Liberáta vyzvednuté z římských katakomb. V Posázaví jde o ojedinělou výjimku. V barokní době představovaly poklad svého druhu a jeho získání pro kácovský kostel stálo majitelku panství Annu Marii Františku Toskánskou nemalé úsilí. Kromě ostatků uložených v hlavním oltáři darovala kostelu i další dvě částky v relikviáři. Katolická církev deklaruje, že tradičně uctívá svatě a má ve vážnosti jejich pravé ostatky a obrazy. Loupeživé výpravy za poklady ve formě ostatků svatých se dnes již nevedou.

Popis běžecké trasy 19 312 m

Závodníci startují z náměstí kněžny Toskánské v Kácově a pokračují Nádrazní ulicí, po přeběhnutí ocelového mostu s dřevěnou podlážkou se ostře doprava napojí na modře značenou cyklistickou stezku paralelně podél železniční trati a proti proudu Sázavy a po druhém kamenném mostě se vrátí zpět na náměstí, kde se opět představí divákům. Teprve potom běžci opouštějí městys Kácov a vydají se boční silnicí vlevo směrem ke hřbitovu a k řece.

U řeky závodníci podběhnou most pod tříproudou silnicí II/125, vystoupají nejprve pěšinou a poté odstavným pruhem této hlavní silnice a nahoře se napojí na červenou turistickou značku.

Nejprve asfaltkou seběhnou pod Sporthotel a dále je červená turistická značka provede převážně lesními pěšinami do vrchu na silničku, po které vytrvalci seběhnou nad Pelíškův most, poté polními a lesními pěšinami vystoupají do Borotína, a dále seběhnou do chatové osady Mazourov a doběhnou až k potůčku před jezem. Potom

závodníci opustí červenou turistickou trasu, a aniž by překročili potůček, vyrazí proti jeho proudu, lesní cestou překonají první a druhý brod potůčku a po jeho pravé straně míjejí tábor Na Zlatém potoce a Na Zlatých důlech, dostávají se do vesničky Kácovce a po asfaltové silnici vystoupají do Tichonic.

Od tichonické kapličky pokračují stále doleva po silničce mezi poli, po které sbíhají do lesíčku a na jeho konci se běžci opět napojí na červenou turistickou značku po pravé straně a stejnou trasou se vracejí zpět.

Po doběhnutí do Kácova běžci na křižovatce s Nádrazní ulicí zabočí doleva a již z úvodu běhu známou trasou zamíří přes oba mosty na náměstí a na závěr běh završí seběhnutím kolem fary do cíle, který je u kácovského jezu.

Prakticky celá trať po vyběhnutí z městyse probíhá jen přírodními lokalitami, trasa je dostatečně členitá a náročná, povrch – asfalt, lesní cesty, polní cesta.

Hlavní závod

Den: 26.8.2017

Délka hlavní tratě pro muže a ženy: 19,312 km

Povrch: silnice, terén

Čas prezentace: 9.15 – 10.15 hod.

Čas startu: 10.30 hod.

Místo prezentace a startu:

Kácov - náměstí Kněžny Toskánské
(zámecké nádvoří)

Startovné: 100 Kč

Odměny: Pro 3 nejlepší v kategorii muži/ženy,
pro vítěze v kategorii dle věku, tombola

Počet startujících

v hlavním závodě v roce 2016: 56

celkem včetně dětí a lidového běhu v roce 2016: 111

Mužský traťový rekord (r. 2009):

1:15:55 Jan Havelka

Ženský traťový rekord (r. 2015):

1:26:17 Lenka Šibravová

Lidový běh

Den: 26.8.2017

Délka hlavní tratě pro muže a ženy: 2,860 km

Povrch: silnice, terén

Čas prezentace: 9.15 – 10.15 hod.

Místo prezentace: Kácov – zámecké nádvoří

Čas startu: 10.30 hod., společně s hlavním závodem

Místo startu: Kácov – náměstí Kněžny Toskánské

Startovné: zdarma

Dětský závod

Den: 26.8.2017

Délka: předškolní děti (100 m),

mladší školní děti do 10 let (280 m)

starší školní děti nad 10 let (560 m)

Povrch: silnice

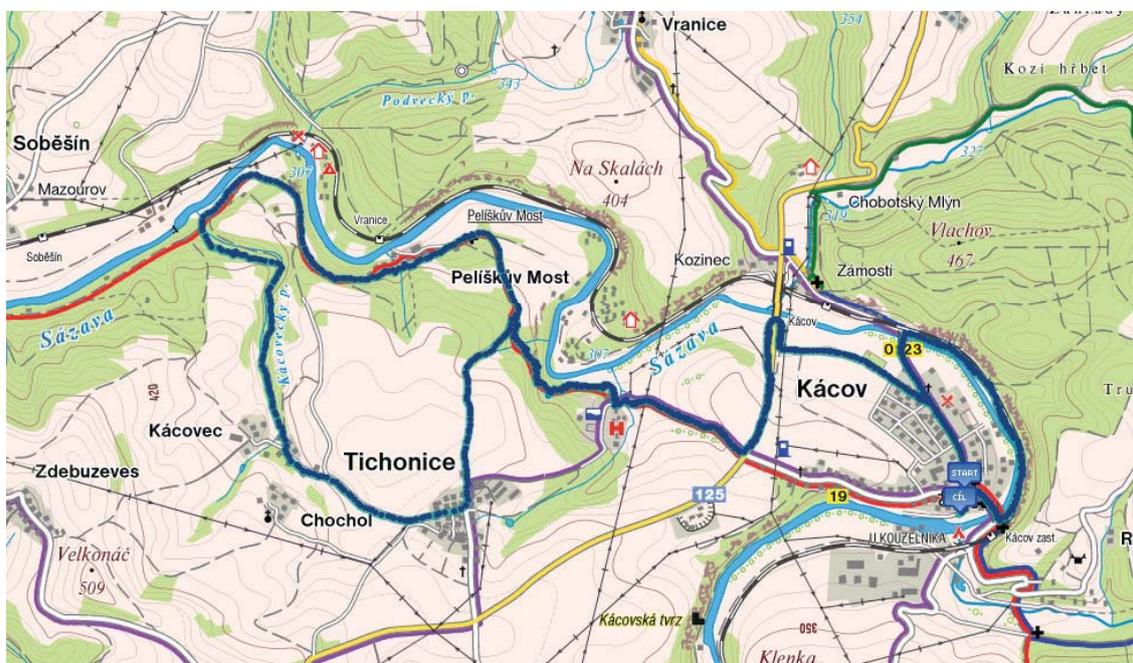
Čas prezentace: 9.15 – 10.30 hod.

Místo prezentace: Kácov – zámecké nádvoří

Čas startu: 11. 00 hod.

Místo startu: u kácovského jezu

Startovné: zdarma

IIINAVŠTIVTE KÁCOVSKÝ ZÁMEK!!!
červenec - srpen
Prohlídky s průvodcem denně kromě pondělí
9:00 - 12:00 13:00 - 16:00.
Poslední prohlídka začíná v 15:00.

www.kacovskybeh.cz
kontakt: tchnyka@gmail.cz
text: Tomáš Chyčka, František Procházka
foto: Petr Krten
grafika: Eva Křížová